

Formanden: Det ærede Medlem for Odense Amts 4de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

S. C. D. Müller: Det ærede Medlem, som nu satte sig, udtalte en saa omfattende Betragtning af hele Fæstesagen, at jeg maa beklage, at den ikke fremkom ved Sagens første Behandling iaar eller maaske endnu bedre ifjor. Jeg skal imidlertid dog ikke her indlade mig paa de enkelte Punkter, han i Almindelighed fremdrog, men da han særlig rettede en af sine Udtalelser mod mig, skal jeg dog tillade mig overfor dette ene Punkt at gjøre en kort Bemærkning. Det ærede Medlem hebrejede mig, hvad jeg troede mindst i mine Dage at skulle opleve, at jeg ikke skulde have Respekt for Kjøbenhavns Universitet og dets Docenter. Men jeg har jo netop flere Gange i denne Sag fornemmelig henholdt mig til to Mænd, der begge som Professorer have virket meget betydeligt ved Kjøbenhavns Universitet, nemlig P. G. Bang og S. C. Larsen, Mænd, som endog det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) jo ogsaa flere Gange med stort Eftertryk har paaberaabt, men hvormeget Respekt man end kan have for Kjøbenhavns Universitet i Almindelighed, saa kan en Professor dog ogsaa tage fejl. Derhos maa jeg virkelig bemærke, at jeg ingenlunde efter mit eget Lykke er gaaet mod en Professor ved Kjøbenhavns Universitet, men først efterat jeg havde forelagt det Spørgsmaal, hvorom jeg udtalte mig, for flere af de Jurister her i Thinget, som jeg staar nærmest, og de havde givet mig Ret, og jeg tilmed erfarede, at det var en almindelig Mening hos andre Jurister, at vedkommende Kjøbenhavnske Professor tog virkelig fejl i dette Punkt, vovede jeg at udtale det. Jeg skal tillade mig at gjøre to Bemærkninger, som jeg tror ville overbevise selv det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Hindenburg) om, at han med vedkommende Professor tager fejl. Det maa erindres, at Fæstetvangen er paalagt ved en hel Række af Lovbestemmelser, men at Forbudene mod Sammenlægning af visse Forde ere paalagte ved en Række af helt andre Lov-

bestemmelser, og naar altsaa Lov af 19de Februar 1861 kun hævede de Lovsteder, der vedrørte Fæstetvangen, men ikke har rørt ved de Lovbestemmelser, som ere rettede imod Sammenlægning, følger deraf, at denne gamle Indskrænkning, hvorved Sammenlægning kun kan ske ad Bevillingsveien, maa staa ved Magt, indtil vedkommende Lovbestemmelser hæves. Naar det ærede Medlem endvidere angreb mig som her feilende med min Mening overfor en saa mægtig Autoritet som en juridisk Professor, skal jeg dog henlede hans Opmærksomhed paa, at hvis hans Betragtning af min Mening er rigtig, saa har den foregaaende Regjering, i hvilken der dog ogsaa sad en Justitsminister, gjort sig skyldig i den samme Bildefarelse som den, hvori jeg befinder mig, men som jeg rigtignok indtil videre ikke tror er nogen Bildefarelse. Under 13de December 1869 forelagde jo Ministeriet Frijs sit Program for Fæstesagens Ordning, og den gennemgaaende Tanke her var Soudringen mellem gammel Selveierjord og Hovedgaardsjord. § 4 satte netop en vis Kvotabel, som skulde betales, naar nuværende Fæstejord gik over til at blive gammel Selveierjord, og foreskrev dernæst, at der skulde betales en endnu større Kvotabel, naar den gik over til at blive Hovedgaardsjord. § 5 bestemte endelig, at anden gammel Selveierjord ikke maatte blive Hovedgaardsjord, medmindre der skete en lignende Indbetaling med en mindre Kvotabel. Det vil saaledes ses, at jeg fuldstændig har den foregaaende Regjerings Program her paa min Side, og da det ærede Medlem særdes ved Domstolene, skal jeg dog endelig endnu henlede hans Opmærksomhed paa, at der fornylig har foreligget Domstolene en Sag om Sammenlægning af to Gaarde nærved Kjøbenhavn, hvor der netop var Spørgsmaal om, hvorvidt Vedkommende havde Ret til saadan Sammenlægning efter Forordningen af 19de Februar 1861, og, saavidt jeg erindrer, udtalte Domstolen meget tydeligt i sine Motiver, at Loven af 1861 ikke indeholdt Tilladelse hertil, og naar Sagen forøvrigt hævedes, saa var Grunden den, at begge de sammenlagte Eiendomme vare gammel Hovedgaardsjord og ikke den ene Hoved-